

NaRA - NACIONALNI REPOZITORIJUM ZA OBRAZOVANJE U OBLASTI POLJOPRIVREDE – REZULTAT CaSA PROJEKTA

*Snežana Tanasković¹, Goran Topisirović², Darko Kozarski², Vesna Poleksić²,
Dušan Petrić³, Cosmin Salasan⁴, Danijela Šćepanović⁵*

Izvod: Kroz realizaciju CaSA TEMPUS projekta obučeno je više od 60 mladih nastavnika pet Univerziteta koji su kreirali 63 seminara/modula za inovaciju znanja i profesionalno usavršavanje nastavnika srednjih poljoprivrednih škola i savetodavaca Poljoprivredne savetodavne stručne službe (PSSS) Srbije. U virtuelnom okruženju Univerzitetskog Računskog centra Beogradskog Univerziteta postavljena je platforma Nacionalnog Repozitorijuma za poljoprivredno obrazovanje - NaRA (<http://arhiva.nara.ac.rs>). Kursevi, klasični, mešoviti i on-line (e-learning) dostupni su na portalu NaRA. U njemu se nalaze časopisi, odbranjene doktorske disertacije, Zbornici publikovanih radova skupova čiji su organizatori Fakulteti učesnici TEMPUS projekta i rezultati projekata i brošure koje finansiraju resorna Ministarstva i druge relevantne publikacije.

Ključne reči: NaRA, repozitorijum, TEMPUS projekat, strukturne mere, CaSA, održivost

Osnovne informacije

TEMPUS projekat *Izgradnja kapaciteta poljoprivrednog obrazovanja u Srbiji za povezivanje sa društvom (CaSA)* čiji je koordinator Univerzitet u Beogradu - Poljoprivredni fakultet, namenjen je izgradnji kapaciteta zaposlenih na poljoprivrednim fakultetima u Srbiji, u srednjim školama u području rada poljoprivrede, proizvodnje i prerade hrane i organizaciji ovlašćenoj za obavljanje poslova obuke i usavršavanja savetodavaca i poljoprivrednih proizvođača, Institutu za primenu nauke u poljoprivredi. Ključna oblast unapređenja kroz aktivnosti na projektu je oblast profesionalnog razvoja (sticanje nastavničkih i stručnih kompetencija) univerzitetskih nastavnika, nastavnika stručnih predmeta srednjih škola u području rada poljoprivrede, proizvodnje i prerade hrane i savetodavaca poljoprivrednih savetodavnih stručnih službi (PSSS). Sticanje nastavničkih kompetencija usmereno je na sticanje znanja i veština iz oblasti podučavanja i učenja kao i osposobljavanje za primenu (kreiranje i/ili korišćenje) onlajn kurseva (e-kurseva) svih učesnika projekta.

U drugoj fazi projekta, osmišljen je i kreiran **Nacionalni Repozitorijum za obrazovanje u poljoprivredi (National Repository for Agricultural Education – NaRA)** dostupan kao elektronska platforma, koji treba da obezbedi održivost projekta i

¹Univerzitet u Kragujevcu, Agronomski fakultet u Čačku, Cara Dušana 34, Čačak, Srbija (stanasko@kg.ac.rs);

²Univerzitet u Beogradu, Poljoprivredni fakultet, Nemanjina 6, Zemun, Srbija;

³Univerzitet u Novom Sadu, Poljoprivredni fakultet, Trg D. Obradovića 4-6, 21000 Novi Sad, Srbija;

⁴Banat University of Agricultural Sciences and Veterinary Medicine, Timisoara Timisoara, Romania

⁵Ministarstvo prosvete i nauke

povezivanje ključnih nosilaca poljoprivrednog obrazovanja i usavršavanja u Srbiji. NaRA bi trebalo da postane platforma za unapređenje nastavnčkih kompetencija univerzitetskih i nastavnika srednjih škola u području rada poljoprivreda, prerade i veterinarska medicina, kao i stručnih kompetencija nastavnika srednjih škola u području rada poljoprivreda, prerada i veterinarska medicina i savetodavaca PSSS. Nacionalni repozitorijum materijala za obrazovanje u poljoprivredi omogućiće povezivanje, aktivnu komunikaciju i saradnju ključnih partnera u obrazovanju u poljoprivredi, doprineti unapređivanju znanja i veština učesnika i pružiti im priliku za lični razvoj i društvenu mobilnost.

Sadržaj NaRA

Planirano je da nacionalni repozitorijum za poljoprivredno obrazovanje (<http://arhiva.nara.ac.rs/handle/123456789/1107>), sadrži sledeće informacije i baze podataka: seminare/module i materijale potrebne za izvođenje klasičnih, onlajn i mešovitenih kurseva za stručno usavršavanje nastavnika srednjih škola i savetodavaca u PSSS u oblasti poljoprivrede, proizvodnje i prerade hrane; bazu radova (ključne instrumente za transfer znanja) koji su rezultat istraživanja obavljenih u okviru projekata koje finansiraju resorna ministarstva; odabrane snimljene časove izvedene interaktivne nastave na univerzitetu i u srednjim stručnim školama u području rada poljoprivrede, proizvodnje i prerade hrane; odabrane delove kurseva koji se realizuju i/ili razvijaju u okviru projekta, koji će biti pripremljeni u obliku onlajn video vodiča za učenje i postavljeni zajedno sa pratećim nastavnim sadržajima; odabrane delove kurseva i materijale važne za razvoj komunikacionih veština i veština pisanja projekata za savetodavce u PSSS; linkove za domaće i strane baze podataka; ostale sadržaje /doktorske disertacije, godišnje izveštaje projekata kojima koordiniraju fakulteti učesnici TEMPUS projekta.

NaRA treba da omogući i lakše povezivanje fakulteta - nastavnika sa privredom i komercijalni prenos znanja, ali i da omogući sticanje savremenih znanja i stručnjacima u službama resornih ministarstva (na primer - obrazovanje poljoprivrednih i veterinarskih inspektora). Na ovaj način NaRA će doprineti povezivanju i aktivnoj komunikaciji svih interesnih grupa.

NaRA će omogućiti kvalitetnije povezivanja svih Poljoprivrednih fakulteta u Srbiji, doprineti podizanju kvaliteta doktorskih disertacija i naučnih istraživanja i pružiti kvalitetna mogućnost za unapređenje znanja i celoživotnog obrazovanja i to za: stručnjake iz savetodavnih službi (a preko njih zemljoradnika i farmera), inspektore, nastavnike srednjih poljoprivrednih i prehrambenih škola (a preko njih učenika i članova njihovih domaćinstava), preduzetnika u poljoprivredi, farmera i ostalih zainteresovanih za aktuelna poljoprivredna istraživanja i unapređenje prakse u poljoprivredi u Srbiji.

Na ovaj način bi se i najnoviji rezultati istraživanja učinili vidljivim i strateški se uticalo na vraćanje poverenja, podizanje ugleda Ministarstava i visokoškolskih institucija kao i na popularizaciju/reafirmaciju činjenice da je znanje osnovno blago svakog naroda. NaRA kao savremena, elektronska riznica poljoprivrednog znanja može na više načina uzvratiti početnu podršku. U slučaju fakulteta može služiti za

povezivanje zainteresovanih izvan Fakulteta sa pojedincima i grupama na Fakultetu radi učešća u finansiranju razvojnih i primenjenih projekata (saradnje sa privredom ili pojedincima). U slučaju Ministarstava uvid u najčešće posećivane disertacije i/ili izveštaje sa projekata (broj pristupa) može poslužiti za definisanje prioriteta i strategija razvoja u skladu sa potrebama razvoja biotehničkih/veterinarskih nauka i poljoprivrede.

NaRA predstavlja potpuno nov alat koji do sada nije bio dostupan Ministarstvu prosvete, nauke i tehnološkog razvoja i Ministarstvu poljoprivrede i zaštite životne sredine. Ovako osmišljena značajno može da unapredi koordinisanje projekata i razvoj obrazovanja stručnjaka iz oblasti poljoprivrede i prehrambene tehnologije u Srbiji. Na ovaj način rad istraživača na fakultetima biće stalno dostupan javnosti i doprineće ugledu fakulteta i nastavnika i njihovoj većoj afirmaciji u javnosti.

Upravljanje repozitorijumom je regulisano Konstitutivnim sporazumom između pet Univerziteta učesnika projekta i ostalih partnera i osnivanjem Savetodavnog odbora (SO) NaRA.

Partneri na projektu

Projekat funkcioniše po pravilima TEMPUS poziva iz 2013. godine kao konzorcijum srpskih i EU partnera. Partneri iz Srbije su:

1. Univerzitet u Beogradu Poljoprivredni fakultet - koordinator,
2. Univerzitet u Novom Sadu Poljoprivredni fakultet,
3. Univerzitet u Kragujevcu, Agronomski fakultetu Čačku,
4. Univerzitet EDUCONS Fakultet za ekološku poljoprivredu, Svilajnac,
5. Državni Univerzitet Novi Pazar,
6. Udruženja srednjih škola područja rada poljoprivrede, proizvodnje i prerade hrane,
7. Institut za primenu nauke u poljoprivredi IPN (rukovodi savetodavnom poljoprivrednom službom),
8. Obrazovni Forum - OF,
9. Balkan Security Network - BSN,
10. Ministarstvo prosvete, nauke i tehnološkog razvoja Republike Srbije.

Univerziteti EU Partneri:

1. Banat University of Agricultural Sciences and Veterinary Medicine, Timisoara, Romania,
2. University of Maribor, Slovenia,
3. University of Foggia, Italia.

Dosadašnje aktivnosti

Univerzitetski nastavnici (ukupno preko 60 polaznika) su kroz projekat obučeni u nastavnim metodama interaktivne nastave i e-learning - u. Obučeno je po 15 mladih nastavnika sa Beogradskog i Novosadskog Poljoprivrednog fakulteta, te po 10 nastavnika sa Kragujevačkog (Agronomski fakultet u Čačku), Državnog univerziteta u Novom Pazaru i privatnog univerziteta EDUKONS. Univerzitetski nastavnici su obučeni i u akademskim veštinama pisanja i vođenja projekata i prikaza rezultata

istraživanja. Oni će održavati kurseve koji su vidljivi u repozitorijumu gde će se nalaziti i „open access” baze podataka.

Savetodavci (ukupno oko 80 polaznika) su dodatno obučeni u komunikacionim veštinama, kao dodatnim alatom za pomoć proizvođačima u udruživanju i dobijanju projekata i podsticaja za proizvodnju. Biće informatički osposobljeni i za korišćenje online kurseva koji će se nalaziti u repozitorijumu.

Nastavnici srednjih poljoprivrednih škola, ukupno oko 60 polaznika, obučeni su za korišćenje i kreiranje kurseva u on-line okruženju kao i u metodici aktivne nastave sa učenicima. Biće im dostupni i klasični i on-line kursevi za profesionalno usavršavanje u predmetima poljoprivredne struke koje predaju.

Završena je TNA (Analiza potreba za stručno stručnim usavršavanjem, kroz *on-line* popunu uputnika, a rezultati saopšteni na Workshop-u održanom u Čačku 29. januara 2015. godine. Rezultati su publikovani u vidu štampane brošure i PDF dokumenta sa slobodnim pristupom <http://arhiva.nara.ac.rs/handle/123456789/582> .

Krajem 2015. godine odštampan je i katalog pripremljenih seminara/modula u papirnoj formi i predstavljen decembra 2015. godine na EDUKONS-u predsednicima Stručnih aktiva i nastavnicima 37 srednjih škola u oblasti rada poljoprivrede, prerade i veterinarske medicine. Dvojezična forma Kataloga kurseva publikovana je na NaRA kroz dva PDF dokumenta u Open Access i dostupna je na <http://arhiva.nara.ac.rs/handle/123456789/1538> na engleskom i srpskom jeziku.

Svi podaci su dostupni i korisni za poljoprivredne proizvođače, nastavnike i savetodavce. Radi obezbeđenja održivosti planira se da će se u repozitorijumu nalaziti i komercijalni kursevi, „dečiji” kutak, forumi za razmenu iskustava nastavnika, savetodavaca, poljoprivrednih proizvođača, potrošača i promotera zaštite okoline i zdrave ishrane. Planira se da repozitorijum sadrži i pozive za stručna usavršavanja i studentske boravke nastavnika, najave za naučne i stručne skupove, kao i oglase za poslove u poljoprivrednoj struci ili u poljoprivrednim kompanijama/preduzećima.

Zaključak ili uloga resornih Ministarstava

Ovo je projekat iz grupe Strukturnih mera (Structural Measures, SM) u kome je obavezno učešće Ministarstva prosvete, nauke i tehnološkog razvoja (ME). ME je još od pripreme faze projekta pružilo podršku Poljoprivrednim fakultetima za ideju koja je uobličena u CaSA projekat i dobila finansiranje EACEA. Od ME se očekuje i da formalno prepozna značaj koji NaRA ima za sve nosioce obrazovanja u poljoprivredi i da svojim aktima obezbedi priznavanje repozitorijuma, kao i delovanje onih koji će ga svojim radom održavati i na taj način doprineti održivosti NaRa u budućnosti.

Podrška Ministarstva poljoprivrede i zaštite životne sredine je iskazana kroz prihvatanje osam novoformiranih modula za savetodavce i njihovim uvršćivanjem u Program edukacije za 2016. godinu od Saveta za savetodavstvo MPZZS. Takođe je dobijena saglasnost da se najnoviji rezultati projekata koje finansira ovo Ministarstvo mogu publikovati na NaRA.

Publikovani sadržaji u NaRA predstavljaju značajan izvor celoživotnog obrazovanja za savetodavce, inspektore i zaposlene u svim Upravama Ministarstva. U

delu u kome je NaRA otvorena platforma, pristup je omogućen svim zainteresovanima za najnovije informacije u oblasti poljoprivrede, uključujući i proizvođače i prerađivače.

Napomena

Saopšteni rezultati u ovom radu deo su TEMPUS projekta *Building capacity of Serbian Agricultural Education to link with Society - CaSA*, 544072-TEMPUS-1-2013-1-RS-TEMPUS-SMHES (2013–4604/001-001) - *Izgradnja kapaciteta poljoprivrednog obrazovanja u Srbiji za povezivanje sa društvom (CaSA)*.

NaRA - NATIONAL REPOSITORY FOR AGRICULTURAL EDUCATION AS A RESULT OF the CaSA TEMPUS PROJECT

Snežana Tanasković¹, Goran Topisirović², Darko Kozarski², Vesna Poleksić², Dušan Petrić³, Cosmin Salasan⁴, Danijela Šćepanović⁵

Abstract

Through the realisation of CaSA TEMPUS project university teachers from 5 Serbian Universities were trained in active teaching learning methodology, academic skills and eLearning. They created 63 courses for knowledge refreshment, professional improvement, and in-service training of teachers of secondary agricultural schools and advisors in Extension services. In the virtual environment a platform for the National Repository for Agricultural Education - NaRA (<http://arhiva.nara.ac.rs>) is set. Courses: classic, blended and on-line (e-learning) are available on the NaRA portal. It also includes scientific and professional journals, defended doctoral theses (PDF), papers published in Proceedings of the symposia organized by Faculties participating in this TEMPUS project, and the results of projects and brochure funded by responsible Ministries. NaRA represents a unique online learning and information platform in the region.

Key words: NaRA, repository, TEMPUS project, Structural Measure, CaSA, sustainability

¹Univerzitet u Kragujevcu, Agronomski fakultet u Čačku, Cara Dušana 34, Čačak, Srbija (stanasko@kg.ac.rs);

²Univerzitet u Beogradu, Poljoprivredni fakultet, Nemanjina 6, Zemun, Srbija;

³Univerzitet u Novom Sadu, Poljoprivredni fakultet, Trg D. Obradović 4-6, 21000 Novi Sad, Srbija;

⁴Banat University of Agricultural Sciences and Veterinary Medicine, Timisoara Timisoara, Romania Timisoara, Romania;

⁵Ministarstvo prosvete i nauke.

